

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-5-048 (Devralma)
Karar Sayısı : 24-55/1240-530
Karar Tarihi : 26.12.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK,
Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER: Hüseyin Emre ÖZKAN, Bengi ESEN

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : - Aksa Akrilik Kimya Sanayii Anonim Şirketi
Temsilcileri: Av. Ümit HERGÜNER,
Av. Ayşe HERGÜNER BİLGİN, Av. Hamdi Tolga DANIŞMAN
Av. Kayra ÜÇER, Av. Serkan GÜL,
Av. Piraye KURANEL BAŞOL
Büyükdere Caddesi, No:199, 34394 Levent/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Hâlihazırda Akkök Holding Anonim Şirketi ve hissedarları ile BTB Havacılık Yatırım Anonim Şirketi'nin ortak kontrolünde bulunan Epsilon Kompozit Teknoloji ve Savunma Sanayi Anonim Şirketi'nin tek kontrolünün Aksa Akrilik Kimya Sanayii Anonim Şirketi tarafından devralınması işlemi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 06.11.2024 tarih ve 58635 sayılı giren ve 24.12.2024 tarih ve 60604 sayılı yazı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 25.12.2024 tarih ve 2024-5-048/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Başvuruda; hâlihazırda Akkök Holding Anonim Şirketi (AKKÖK HOLDİNG) ve hissedarları ile BTB Havacılık Yatırım Anonim Şirketi'nin (BTB HAVACILIK) ortak kontrolünde bulunan Epsilon Kompozit Teknoloji ve Savunma Sanayi Anonim Şirketi (EPSİLON) hisselerinin %(.....)'ünün Aksa Akrilik Kimya Sanayii Anonim Şirketi (AKSA) tarafından devralınması suretiyle EPSİLON üzerinde tek kontrol tesis edilmesi işlemine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) kapsamında izin verilmesi talep edilmiştir.
- (5) Bildirim konusu işlem bakımından, AKSA, EPSİLON'un tek kontrolünü birbiriyle iktisadi olarak ilişkili iki işlem vasıtasıyla devralacaktır. İlk olarak EPSİLON'un %(.....) oranında hissesine sahip olan NDÇ Holding Anonim Şirketi'nin (NDÇ) %(.....) oranındaki hissesi AKSA tarafından devralınacaktır. Ardından ikinci işlem olarak nitelendirilen, EPSİLON'un %(.....) oranında hissesine sahip olan BTB HAVACILIK'ın paylarının tamamının AKSA tarafından devralınması vasıtasıyla işleminin

gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, şartla bağlanan ya da kısa bir zaman dilimi içerisinde menkul kıymetlerle seri bir şekilde gerçekleşen yakın ilişkili işlemler, tek bir işlem olarak kabul edilmektedir. Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'un (Kılavuz) 29. ve devamı paragraflarında da birbirine bağlı işlemler; işlemlerin temelini oluşturan gerekçe ve tarafların ekonomik amacı dikkate alındığında, söz konusu işlemlerin, biri olmadan diğeri gerçekleşemeyecek şekilde birbirine bağlı olması şeklinde ifade edilmektedir. Bildirim formunda, bu iki aşamada gerçekleştirilecek işlemler bakımından, herhangi birinin diğeri tamamlanmadan gerçekleşmeyeceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, gerçekleşecek işlemler 2010/4 sayılı Tebliğ ve Kılavuz kapsamında tek bir işlem olarak kabul edilmiştir.

- (6) Hâlihazırda EPSİLON, Epsilon Pay Sahipleri Sözleşmesi (Sözleşme) uyarınca A grubu ve B grubu pay sahipleri tarafından yönetilmektedir. Sözleşme'de AKKÖK HOLDİNG, ARD Holding Anonim Şirketi (ARD) ve NDÇ, A grubu pay sahipleri olarak tanımlanmış olup BTB HAVACILIK, B grubu pay sahibi olarak tanımlanmıştır. Sözleşme'nin "Yönetim Kurulu" başlıklı 3.2. maddesi, yönetim kurulunun (.....) kişiden oluşacağı, A grubu pay sahiplerinin (.....) yönetim kurulu üyesi seçeceği, B grubu pay sahibinin ise (.....) yönetim kurulu üyesi seçeceğine yönelik hükümler ihtiva etmektedir. Sözleşme'nin 3.2.8. maddesinde müşterek temsil yetkisi öngörülmüş ve 3.2.9. maddesinde ise üst yönetimin atanması ve bütçenin belirlenmesine ilişkin konularda (.....) yönetim kurulu üyesinin olumlu oyu aranmıştır. Bu bağlamda, EPSİLON, bildirim konu işlem öncesinde BTB HAVACILIK, AKKÖK HOLDİNG, NDÇ ve ARD tarafından ortak kontrol edilmektedir.
- (7) Bildirim konusu işlem kapsamında, BTB HAVACILIK, AKKÖK HOLDİNG, NDÇ ve ARD'nin ortak kontrolünde bulunan EPSİLON üzerinde AKSA tarafından tek kontrol tesis edilecektir. Bildirim konu işlemin gerçekleşmesi halinde EPSİLON üzerinde; AKSA %(.....) oranında; AKKÖK HOLDİNG %(.....) oranında, ARD %(.....) oranında ve NDÇ %(.....) oranında hisseye sahip olacak olup AKSA, tek kontrol sahibi olacaktır. Aynı zamanda EPSİLON'a ait Sözleşme'de yer alan pay sahiplerine oy grubu ve hakları tanınan hükümler işlemin gerçekleşmesiyle birlikte geçerliliğini kaybedecek, EPSİLON'un karar alma mekanizması 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (6102 sayılı Kanun) hükümlerine tabi hale gelecektir. 6102 sayılı Kanun'un mezkûr hükümleri çerçevesinde bildirilen işlem ile AKSA %(.....) pay oranı ile çoğunluk hissedar olarak EPSİLON üzerinde tek başına karar alma yetisine sahip olacaktır. Dolayısıyla bildirim konusu işlem sonucunda devre konu EPSİLON'un kontrol yapısında kalıcı bir değişiklik meydana geleceğinden söz konusu işlem 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi kapsamında bir devralma işlemidir. Öte yandan ilgili tarafların cirolarının söz konusu Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen eşikleri aşması nedeniyle işlem izne tabidir.
- (8) Dosya kapsamında devralan konumunda olan AKSA'nın hissedarlarına bakıldığında; %(.....) oranında hisseye AKKÖK HOLDİNG'in, %(.....) oranında hisseye Emniyet Ticaret ve Sanayi AŞ'nin (EMNİYET) ve %(.....) oranında hissenin de halka açık paylardan oluştuğu görülmektedir. AKSA'nın ana sözleşmesinde şirket yönetiminin 6102 sayılı Kanun hükümleri uyarınca gerçekleşeceği belirtilmektedir. AKSA'nın çoğunluk hisse sahibi bulunmaması, AKSA üzerinde kontrol sahibi bir hissedar olmaması sonucunu doğurmaktadır. Açıklanan bilgiler ışığında AKSA'nın yönetiminde tek bir teşebbüsün söz hakkı olmadığı, stratejik kararların alınmasında farklı teşebbüslerin bir araya gelmesi gerektiği hususu göz önüne alındığında Kılavuz'un 66. paragrafında ifade edilen, karar alma prosedüründe istikrarlı bir

çoğunluk yoksa ve çoğunluk her seferinde azınlık hissedarları arasında çeşitli ittifaklardan herhangi biriyle elde ediliyorsa (değişen ittifaklar) azınlık hissedarlarının (ya da bunlardan belirli bir grubun) teşebbüsü ortak kontrol ettiği varsayılmaz hükmü gereği AKSA'nın değişen ittifaklar ile kontrol edildiği söylenebilecektir.

- (9) Teorik olarak AKSA'nın yönetiminde AKKÖK HOLDİNG dışında kalan hissedarların genel kurulda aynı yönde oy kullanarak AKKÖK HOLDİNG'in iradesinin aksi yönünde karar alınması mümkündür. Ancak, AKSA'nın genel kurul toplantılarına bakıldığında genellikle %(.....) oranında paya sahip hissedarların katılımı ile toplandığı, stratejik kararlar bakımından sıklıkla AKKÖK HOLDİNG tarafından verilen oyların belirleyici olduğu, AKKÖK HOLDİNG dışında kalan hissedarların vermiş olduğu olumsuz oyların sınırlı düzeyde kaldığı ve şirket yönetiminin belirlenmesi ve stratejik kararlar alınması bakımından belirleyici etkisinin bulunmadığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda AKSA üzerinde AKKÖK HOLDİNG'in fiili bir kontrolü bulunduğu söylenebilecektir. AKSA'nın 2019-2023 yılları arasında gerçekleştirmiş olduğu genel kurullara ait toplantı tutanakları ve hazırlanmış cetvelleri de bu durumu destekler niteliktedir¹.
- (10) İşlem taraflarından AKKÖK HOLDİNG, kimya, kompozit, gayrimenkul ve enerji sektörlerinde doğrudan ya da dolaylı 21 bağlı şirketi ile birlikte faaliyet göstererek Akkök Grubu'nu oluşturan bir şirkettir. AKKÖK HOLDİNG grup şirketlerinin büyük çoğunluğu Türkiye'de faaliyet göstermekle birlikte Türkiye dışında faaliyet göstermekte olan bağlı şirketleri de bulunmaktadır. AKKÖK HOLDİNG'e bağlı AKSA, hâlihazırda çeşitli alanlarda tekstil ve teknik tekstil ham maddesi tedarik etmektedir. Tekstil elyaflarının yanı sıra, 2001 yılında outdoor elyaf üretimine de başlayan AKSA, flock tow, homopolimer ve filmanet iplik ürünleriyle de faaliyet göstermektedir. AKKÖK HOLDİNG, AKSA'nın ortak kontrolünde bulunan DowAksa Advanced Composites Holding B.V.'nin² (DOWAKSA ADVANCED) %(.....) pay sahibi olduğu Dow Aksa İleri Kompozit Malzemeler San. Ltd. Şti. (DOWAKSA) aracılığıyla da karbon elyaf ve karbon elyaf bazlı çeşitli kompozit malzemeler üretmekte olup başta rüzgâr enerjisi olmak üzere; enerji, ulaşım ve altyapı gibi endüstriyel sektörlere ürün tedariki alanlarında faaliyet göstermektedir.
- (11) Bildirime konu işlem sonrasında AKSA aracılığıyla AKKÖK HOLDİNG'in tek kontrolüne geçecek olan EPSİLON, her türlü uçak, helikopter ve benzeri her türlü hava/uzay ve savunma sanayi araçlarının karbon kompozit aksam ve parçalarının üretimini, montajını, satışını ve ihracatını yapmakta olup aynı zamanda bu konularda araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır.
- (12) DOWAKSA, temel olarak karbon elyaf ve karbon elyaf bazlı çeşitli kompozit malzemeler üretmekte olup rüzgâr enerjisi, ulaşım ve altyapı gibi endüstriyel sektörlere yönelik üretim yapmakta, EPSİLON ise hava araçlarında kullanılan kompozit parçalarının üretimi alanında faaliyet göstermektedir. Bu noktada kompozit malzemelerine ilişkin bilgi vermek yerinde olacaktır.

¹ 23-05/45-17 sayılı ve 19.01.2023 tarihli, 15-30/447-134 sayılı ve 10.07.2015 tarihli Kurul kararlarında AKKÖK HOLDİNG doğrudan işlem tarafı olarak değerlendirilmiştir.

² Bildirim Formunda, AKKÖK HOLDİNG'in üçüncü taraflar ile ortaklık ilişkisi içerisinde olduğu girişimler arasında yer alan DOWAKSA ADVANCED, Hollanda'da faaliyet göstermektedir. Karbon elyaf üreticisi olan DOWAKSA ADVANCED'in iştirakleri olan DowAksa Switzerland GmbH, DowAksa USA LLC ve DowAksa Deutschland GmbH, DOWAKSA ADVANCED'in ihracat faaliyetlerini yürütmek için kurulan şirketler olup AKSA'nın bu şirketler üzerinde dolaylı olarak %(.....) hissedarlık ile ortak kontrolü bulunmaktadır.

- (13) Kompozit malzemelerinin ana ürün gruplarına bakıldığında karbon elyaf, çok yönlü kumaşlar, dokuma kumaşlar ve reçine emdirilmiş karbon elyafın (*prepreg*) yer aldığı görülmektedir. İşbu ürün gruplarından karbon elyafın kullanım alanlarının; havacılık ve savunma sanayi, otomotiv, rüzgâr enerjisi, inşaat ve diğer endüstriyel alanları olduğu bildirilmiştir. Bu çerçevede karbon elyaf her bir kullanım alanına göre farklılaşmakta, örneğin havacılık ve savunma sanayinde “*small tow*” belirtilen ürünler kullanılmaktayken otomotiv sektöründe “*small*” ve “*heavy tow*” olarak belirtilen ürünler kullanılmaktadır. Bahse konu ürünler benzer polimer yapılarına sahip olmakla birlikte üründen beklenen mekanik özellikler farklılaşmakta olup her ürün sınıfı için de farklı üretim şartları gerekmektedir. Çok yönlü kumaşlar ise hafif ve dayanıklı yapısı gereği havacılık, savunma ve otomotiv gibi farklı sektörlerde kullanılabilmekte olup metre ağırlığı 400 gram ve altı olanlar hafif kumaş, metre ağırlığı 400 gram üstü olanlar ise ağır kumaşlar olarak nitelendirilmektedir. Bir diğer ürün grubu olan dokuma kumaşların ise çok yönlü kumaşlara benzer şekilde hafif ve dayanıklı ürün ihtiyacı olan savunma sanayi, havacılık ve otomotivde kullanılmakta olup bu ürün grubu içerisinde yer alan ağır kumaşlar ise endüstriyel sektörlerde kullanılmaktadır. Son ürün grubu olan *prepreg*, havacılık ve savunma, otomotiv, spor eşyaları, ev eşyaları ve diğer endüstriyel alanlarda kullanılmaktadır. Bu çerçevede kompozit malzemeleri içerisinde yer alan ürün gruplarının benzer sektörlerde kullanıldığı görülse de her bir sektörün kendi ihtiyaçları doğrultusunda aynı ürün grubu içerisinde farklılaşan ürün talepleri olduğu değerlendirilmektedir.
- (14) Yukarıda açıklanan hususlar çerçevesinde, DOWAKSA’nın temel olarak karbon elyaf ve karbon elyaf bazlı çeşitli kompozit malzemeleri rüzgâr enerjisi, ulaşım ve altyapı gibi sektörlerde üretmekte olduğu, EPSİLON’un ise hava araçlarında kullanılan kompozit parçalarının üretimi alanında faaliyet gösterdiği değerlendirildiğinde, tarafların farklı ürün grupları ile farklı sektörlerle ilişkin faaliyet gösterdiği ve bu çerçevede tarafların faaliyet alanlarının Türkiye’de yatay olarak örtüşmediği değerlendirilmiştir.
- (15) EPSİLON’un üretmiş olduğu kompozit parçaların imalatı reçine emdirilmiş karbon elyafın (*prepreg*) kullanımı ile gerçekleşmektedir. *Prepreg* malzemeler çeşitli dokuma ve reçine miktarları ile karbon, cam, kevlar veya hibrit *prepreg* olarak kompozit malzeme üreticileri tarafından sektöre sağlanmaktadır. EPSİLON, müşterileri tarafından belirlenen teknik özelliklerdeki malzemeyi satın alarak parça imalatında kullanılmaktadır. Bu bağlamda, EPSİLON mezkûr faaliyetlerine ilişkin olarak DOWAKSA’dan kısıtlı miktarda karbon ve cam *prepreg* tedariki yapmakta olup tedarik edilen ürünleri işleyerek hava savunma sanayisi alanında İHA (insansız hava aracı) ve SİHA’ların (silahlı insansız hava aracı) üretimi için girdi olarak sağlamaktadır. Dolayısıyla DOWAKSA ve EPSİLON arasında müşteri-sağlayıcı ilişkisi bulunmakta olup tarafların faaliyetleri arasında dikey bir örtüşme bulunduğu değerlendirilmiştir.
- (16) DOWAKSA’nın faaliyette bulunduğu *prepreg* üretimi alanında Türkiye’de büyüme eğilimi göstermekle birlikte pazarın büyük bir kısmı ithal ürünlere dayanmaktadır. Türkiye’de yer alan kompozit parça üreticileri bu malzemelerin ithalatını Birleşik Krallık, Çin Halk Cumhuriyeti, Kuzey Kore, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkelerinden gerçekleştirebilmektedir. Bu malzemelerin ithalatı bakımından herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır. DOWAKSA, Türkiye’de *prepreg* üretimi alanında ithalat hariç yaklaşık %(.....) pazar payına sahip olmakta, ithalat dâhil edildiğinde ise pazar payı %(.....) altına düşmektedir. Öte yandan Türkiye’de karbon elyaf pazarında *prepreg*

segmentinde DOWAKSA'nın yanı sıra ilgili pazarda Kordsa Global Endüstriyel İplik ve Kord Bezi Sanayi ve Ticaret AŞ, SPM Kompozit ve İleri Malzeme Teknolojileri AŞ, GCI Kompozit Endüstri AŞ gibi teşebbüsler de faaliyet göstermektedir.

- (17) Havacılık sanayisinde kullanılan araçların kalıp ve kompozit aksam ve parçalarının üretimi pazarında ise EPSİLON'un satış hacmi ve satış değeri bakımından yaklaşık %(.....) pazar payına sahip olduğu belirtilmiştir. İlgili pazarda faaliyet gösteren rakiplere bakıldığında, 2023 yılında %(.....) pazar payı ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ (TUSAŞ), %(.....) pazar payı ile Baykar Makine Sanayi ve Ticaret AŞ ve %(.....) altında pazar payları ile CES İleri Kompozit ve Savunma Teknolojileri AŞ ile Volo Kompozit ve Mühendislik Ltd. Şti. faaliyet göstermektedir.
- (18) Yatay Olmayan Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz'un (Dikey Kılavuz) 27. paragrafı birleşik teşebbüsün her bir pazardaki pazar payının %25'in altında olması halinde, yatay olmayan birleşmelerin rekabet bakımından olumsuz etkilerinin, incelemenin derinleştirilmesini ve birleşmenin yasaklanmasını gerektirecek düzeyde olmadığı varsayılabilir hükmünü haizdir. Bu çerçevede DOWAKSA'nın prepreg üretimi alanında %(.....) paya ve EPSİLON'un havacılık sanayisinde kullanılan araçların kalıp ve kompozit aksam ve parçalarının üretimi alanında %(.....) paya sahip olduğu, teşebbüslerin sahip olduğu pazar paylarının Dikey Kılavuz'da ifade edilen %25'lik sınırı aşmadığı görülmektedir. Öte yandan AKKÖK HOLDİNG'in hâlihazırda ortak kontrolüne sahip olduğu EPSİLON'un tek kontrolüne AKSA aracılığıyla sahip olması dışında herhangi bir yoğunlaşma artışı gerçekleşmeyecektir. Ayrıca DOWAKSA tarafından EPSİLON'a yapılan satışların DOWAKSA'nın operasyonları içerisindeki oranı ise 2023 yılı için %(.....), 2024 yılı için (Ocak-Kasım dönemi) %(.....) şeklinde olup oldukça düşüktür. Anılan bu bilgiler ışığında tarafların Türkiye'deki dikey etkilenen pazarlarda işlem sonucunda rekabet endişesi oluşturmayaacağı değerlendirilmiştir.
- (19) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; bildirim konusu işlemin başta hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durum güçlendirilmesi olmak üzere, ülkenin bütünü yahut bir kısmında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak nitelikte olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.